

ALT EMPORDÀ

Periòdic nacionalista

adherit a la «Lliga Regionalista»

Redacció i Administració: Cervantes, 1, 1er, estatge de la «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà»

Any I - N.º 7

Figueres, 29 de Març de 1917

Preu 5 cèntims

CONTRASTOS

Enllà del Pirineu, per terres d'Europa, fins per terres més llunyades encara on l'esperit col·lectiu és despert i ferma la consciència patriòtica, fa temps, d'ençà de la guerra europea, però ara més intensament que mai, tornant-se d'inquietut en obsessió, hi regna un esplet de vitalitat, una pruija de millorament, una sed de perfecció, d'avenç i de progrés, que contrasten amb la raquítica faisó de viure, amb la psicologia decadent, amb la inconsciència suicida del poble espanyol.

Cal pas tenir el lluc gaire despert per obirar tota la veritat esfereidora d'aital apreciació.

N'hi ha prou amb llegir les noves més vulgars que ens dona la premsa diària de ço que passa en el món, de ço que passa entre nosaltres, i a través d'elles s'hi endevina bé tota la gravetat del moment matitzada per la excelsitud del patriotisme en terres de altri; tota la gravetat del moment matitzada per l'abúlia i la ineptia més palesa en les gents que poblen l'Espanya.

La natura amb ses tempestes ha asadollat de desolació unes terres abans riques i alegres. Unes revoltes—qui sab si espurnes de quelcom més greu que s'apropa—han turbat l'aparent tranquil·litat del país, en una contrada de riquesa agrícola-comercial. Conflictes socials, per malestar de les classes proletàries, per encariment de subsistències, estan plantejats i resten insolubles. I detenen el govern de l'Estat espanyol, perdent el temps llastimosament uns ministres ineptes i inútils la tasca de govern dels quals és quasi nula, quan no és irrisoria i sarcàstica com la d'aquest inconmensurable Ministre de la Governació que ha dignificat disset columnes de la «Gaceta de Madrid» dictant regles per a la celebració de «corridos de toros, novillos y becerros» en les que s'hi disposen coses tan transcendents com que «las puyas de las garrochas de »picar serán cortantes y punzantes, »añiladas en piedra de agua y no ator»nilladas al casquillo, sino con espi»gón remachado...» i «queda prohibido »colear a los toros, recortarlos y sa»carlos de la suerte de varas con ve»rónicas, para la cual deben los lidia»dores de a pié usar largas...» i un sens fí de preceptes que si no fessin llástima per lo incivils i barbres farien esclafir en una riallada, i per lo còmic que resultaria l'haver merescut ser dictats per un governant d'un país civilitzat.

I mentres aixó passa, mentres ciutadans que no son dignes d'ostentar títol com aquest que significa capacitat i plenitud de drets civils i polítics, toleren que els de dalt perdin un temps preciós i deixin passar una hora única en la vida de les nacions, i mirin

impassibles com pobles sencers emigren i es moren de fam i ells mateixos passen misèria amb una resignació de castrats, enllà d'enllà, noblement afoflats cadascú d'ells per una idea de Patria, per un sentiment de justícia i humà alliberament, per un sentit de emulació eficaçíssima, gents de diverses races, lluiten com a feres, és cert, però lluiten, no és menys cert, per quelcom gran i noble donant al món sencer un alt exemple de ço que val i com és dolorosa o gran la vida i prosperitat dels pobles i com el camí de la gloria és ple de sacrifici.

Hom pensa en aixó més d'una volta, tornant a la quietut de la llar, després d'haver sentit amb fàstic platicar a estratègies de café, els quals, orbes de lo verament transcendent de l'actual guerra, perden el temps discutint rudiments de tropes beligerants com qui discuteix jogades d'escacs o havent escoltat els brams incivils de colles de flamenquistes discutint pel procediment del més agut baladreig o el reneq més recargolat les taumatúrgiques qualitats dels «diestros» de primera fila.

I hom es desespera. Es tan gran, és tan greu el contrast, que pensa amb horror com en ordre divers de coses, però en un mateix pla i d'una idèntica faisó, es continuïtat d'aquesta «Historia de España» les més notables gestes de la qual són la expulsió de jueus i morescs elements de riquesa i civilització del país, les aventures inarrabables dels «tercios» per aquell imperi on mai s'hi ponía el sol, i la interdicció per les naus de llevant de comerciar amb Amèrica.

El contrast és dur i crudelíssim, i el pessimisme que s'apodera de qui sent tota la inquietut de l'hora històrica és gran i greu, però... Però si es torna la vista vers terres catalanes el contrast no és tan gran, el contrast és pel contrari, esperançador. Examinant la actuació dels seus elements directores, dels seus parlamentaris, es troba acuradíssima i patriòtica. Judicant serenament l'actitut del poble de Catalunya s'aprecia el seu afany de progrés i engrandiment seguint la ruta dels pobles que pesen en els destins del món.

Catalunya com a poble és una cosa viva. Però la confiança en nostra Patria, la fé en nosaltres, esdevé grandiosa quan hom obira i medita respecte aquells fets i ho veu constatada en paraules reflexe fidel d'un estat social de la terra catalana, que el culte escriptor nacionalista Rovira i Virgili, escriu al final de la seva notable obra «El Nacionalismo Catalán» (*) que acaba de sortir a llum.

(*) «Van dirigidas estas páginas, principalmente, a público de lengua castellana...» Del próleg de l'obra. (N. de la R.)

Són tan exactes i optimistes que amb elles volem cloure aquestes línies.

Diu així:

«Pero nuestra fé es grande, y es viva. No hay en esta afirmación teatralidad, ni insinceridad. Toda la intensa actividad catalana de hoy: este conjunto de políticos, de escritores, de técnicos, de poetas, de eruditos; esta juventud que pasa cada día, numerosa, ante la estatua del Esculapio de Ampurias reproducido en la entrada de la «Biblioteca de Cataluña» y del «Institut d'Estudis Catalans»; estos jóvenes que acuden, profesores o alumnos, a la «Escuela de Funcionaris», a la «Escuela Superior d'Agricultura», a la «Escuela de Bibliotecarios», a la «Escuela dels Bells Oficis», todos

»llevan en el alma la fé en el porvenir »nacional de Cataluña. Esta fé les »mueve, y por ella trabajan, con un »entusiasmo, con una pasión, que la »España castellana hoy desconoce y »que no llega a entender. Por debajo »de la Política, de la cultura, de la »vida de hoy, pasa, subterráneo y potente, el ideal nacionalista. Sin él, »nuestra actividad actual no tendría »explicación. Por esto los que ignoran »o desconocen nuestro ideal, encuentran extravagantes, y aún ridículos, »nuestros movimientos.»

»Estamos en presencia de la re-formación de un pueblo, de la reencarnación de un alma nacional. Cataluña vuelve a ser una nación. No es »una teoría. ES UN HECHO VIVO.»

El dilluns de Pasqua vinent, dia 9 d'Abril, i a les 12 i mitja de la tarde, tindrà lloc en el TEATRE PRINCIPAL d'aquesta ciutat el

Grandiós Àpet

que organitza la «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà», i al qual hi assistiran els principals capdevanter del nostre nacionalisme.

El preu de cada «ticket» serà de 4 pessetes, i des d'ara ja se'n expenen en les nostres oficines.

L'inscripció serà tancada el dijous abans de la celebració de l'Àpet

La gran obra de la Mancomunitat

VII Beneficència.

Servei de dements.—L'Estat ha de curar del servei benèfic dels boigs (Llei de Beneficència de 30 de juny de 1849 i reglament per a la seva execució de 14 de maig de 1852); però aquesta és l'hora que no ha organitzat, com vé obligat a fer-ho, els sis manicomis generals que aleshores es considerava necessari establir. La raó per a desentendre-se'n, és aquesta: no poder l'Estat, en la situació actual, carregar amb una obligació tan onerosa. L'Administració central, culpable de la deixadesa, endossa a les Diputacions la càrrega que no els pertoca del sosteniment dels boigs pobres: aixó sí, interinament (R. D. 19 abril 1887); però amb una interinitat que fá més de mig segle que dura.

Aquest servei, de fet, provincial, fou incorporat a la Mancomunitat que es preocupa de millorar-lo, de reorganitzar-lo.

El fet de la incorporació ja representa, per ell tot sol, una millora ben positiva en la prestació del servei, ja que ha desaparegut d'una vegada, i per sempre més en afers d'aquesta mena, l'enutjosa divisió dels alienats de Catalunya, per als efectes de

llur sosteniment, en naturals o bé en veïns de diverses províncies, amb totes les irritants desigualtats i complicacions d'expedienteig que aquest règim comportava, sobre tot en tractar-se de dements les famílies dels quals, per diverses raons, no residien a la província catalana d'origen.

Altra millora és l'aument de consignació destinada a tal servei. Les províncies catalanes, abans de constituir la Mancomunitat, hi esmersaven 786.483.70 pessetes. La Mancomunitat va consignar pel 1916, la quantitat de 1.101.771,46 i per 1917 consignava pessetes 1.170.816.68.

D'altra banda, la Mancomunitat formulà immediatament un projecte de reorganització de l'expressat servei. Dintre d'aquest plan ço que portava més pressa, era la creació d'un Hospital per al tractament de malalties mentals i nervioses on fossin assistits els psicòpates considerats curables. A l'efecte, previ el corresponent concurs, ha estat adquirida, en terme de Santa Coloma de Gramanet, una finca, de 60 mojadés aproximadament pel preu de 100.000 pessetes, i s'està procedint als preliminars de la formació del projecte arquitectònic corresponent.

El pla d'organització que l'execució de aquesta Clínica d'observació i hospital inicia, tendeix a reconèixer i encarnar, en la pràctica, aquella fonamental distinció entre